

KRAJSKÝ ÚŘAD

JIHOČESKÝ KRAJ

Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví

Oddělení ochrany přírody, ZPF, SEA a CITES

U Zimního stadionu 1952/2

370 76 České Budějovice

KUCBX01CHJFU

Naše č. j.: KUJCK 63274/2024
Sp. zn.: OZZL 13631/2024/pelH SS

Vyřizuje: Mgr. Petr Lhotka
Telefon: 386 720 802
E-mail: lhotka@kraj-jihocesky.cz

Datum: 21. 5. 2024

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY Č. 1/2024/OZZL

Krajský úřad – Jihočeský kraj, odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví (dále též krajský úřad), jako příslušný správní orgán podle ust. § 67 odst. 1 písm. g) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, podle ust. § 77a odst. 4 písm. i), ust. § 77a odst. 4 písm. k), ust. § 77a odst. 5 písm. d) a ust. § 77a odst. 5 písm. o) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále též ZOPK), v souladu s ust. § 171 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů:

I.

povoluje podle ustanovení § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. a), b) a c) ZOPK v zájmu ochrany volně žijících živočichů, v zájmu prevence závažných škod zejména na dobytku a ostatních typech majetku a v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti, výjimku ze základních podmínek ochrany dle § 50 odst. 1 a 2 ZOPK jedinců zvláště chráněného vlka obecného (*Canis lupus*) zařazeného dle § 14 odst. 2 vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb. a přílohy č. III této vyhlášky do kategorie kriticky ohrožený, konkrétně výjimku ze zákazu rušit, chytat a nebo usmrcovat jedince vlka obecného, kteří budou vyhodnoceni podle kritérií Pohotovostního plánu pro řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného (schváleného deklarací MŽP a MZe č.j. MZP/2023/630/1108 ze dne 5.5.2023 a publikovaného ve Věstníku MŽP, srpen 2023, částka 7, dále jen „Pohotovostní plán“) jako problematictí (tedy od stupně II. závažnosti situace výše ve smyslu tabulky č. 1 Pohotovostního plánu), a dále výjimku ze zákazů držet nebo dopravovat jedince odchycené nebo usmrcené na základě této výjimky.

Podmínky uplatňování výjimky

Postup lze uplatnit v případě problematických jedinců vlka obecného pouze za těchto podmínek:

- 1) **vyhodnocení příčin a okolností chování daného jedince či jedinců** provedené Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen „AOPK ČR“) prokázalo, že se jedná o chování klasifikované v II. nebo III. stupni závažnosti situace podle Pohotovostního plánu a Pohotovostní štáb ustavený dle čl. 4.3 Pohotovostního plánu stanovil v zápisu ze svého jednání konkrétní opatření a postup adekvátní dané situaci (chování jedince/jedinců vlka obecného),
- 2) jsou **uplatňována pouze opatření a postup stanovený Pohotovostním štábem** (zápisem z jeho jednání), a to, s ohledem na podmínku neexistence jiného uspokojivého řešení ve smyslu § 56 odst. 1 ZOPK, **vždy od mírnějších** (posílení preventivních opatření dle čl. 5.3 Pohotovostního plánu, plašení aj. averzivní podmiňování dle čl. 5.4 Pohotovostního plánu) až po případné odstranění jedince z populace,
- 3) v případě jedince, jehož chování bude klasifikované v II. nebo III. stupni závažnosti situace, resp. případů, kdy to je s ohledem na závažnost a naléhavost možné a potřebné, bude zajištěn **intenzivní**

- monitoring, resp. sledování a sběr informací** za účelem stanovení příčin a způsobu řešení smělého, problematického či kritického chování vlka (ve smyslu čl. 5. 1 Pohotovostního plánu); jako součást monitoringu je možné provést odchyt jedinců a instalaci telemetrického sledovacího zařízení,
- 4) v případě jedince, jehož chování bude klasifikované v II. nebo III. stupni závažnosti situace, bude zajištěno **averzivní podmiňování** (systematické plašení), pokud to Pohotovostní štáb stanoví jako adekvátní opatření s ohledem na podmínku neexistence jiného uspokojivého řešení (podle podmínky č. 2) k odvrácení či omezení smělého, problematického či kritického chování konkrétního jedince/jedinců vlka obecného,
 - 5) v případě jedince, jehož chování bude vyhodnoceno dle podmínky č. 1 ve III. stupni závažnosti situace **jako kritické** (ve smyslu tabulky č. 1 Pohotovostního plánu) nebo v případě, kdy je na základě vyhodnocení dle podmínky č. 1 zřejmé, že jedinec **opakovaně překonává** řádně provedená a funkční preventivní opatření k zabezpečení hospodářských zvířat doporučená *Standardem na ochranu hospodářských zvířat před útoky velkých šelem*¹, a je **Pohotovostním štábem, formou zápisu z jednání, potvrzeno, že neexistuje jiné uspokojivé řešení**, bude v návaznosti na splnění podmínky č. 2 **zajištěno odstranění jedince z populace**; odstraněn z populace může být pouze jedinec či jedinci prokazatelně spojení s řešeným problematickým chováním - dle situace se může jednat o konkrétního jedince nebo více členů smečky, pokud problematické způsoby chování přejali a nebo takové chování přetrvává,
 - 6) Pohotovostní štáb projedná **způsob provádění** monitoringu, averzivního podmiňování nebo odstranění jedince či jedinců z populace dle podmínek č. 3 - 5 a ve spolupráci s dotčenými subjekty, kteří se na jejich provádění budou podílet (uživateli honiteb, příslušnými odborníky aj.) upřesní kdo a jak postup zajistí; způsob, podmínky a upřesnění organizačního zajištění Pohotovostní štáb uvede v zápise ze svého jednání,
 - 7) při **odchytu** (pro účely definované v podmínce č. 3 nebo 5) budou použity pouze metody s využitím živochytných odchyťových zařízení (živochytný sklopec nebo zařízení soft catch trap a Belisle foot snare použitelná pro odchyt vlka v souladu s vyjádřením Evropské komise (*Ref. Ares (2018)1412230 - 14/03/2018*) k Nařízení Rady (EHS) č. 3254/91, případně další metody pro bezpečný a šetrný odchyt živých jedinců adekvátně k dané situaci) při dodržení dalších povinností stanovených zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů,
 - 8) při **použití odchyťových** zařízení bude technicky zajištěno sledování jejich aktivace a osoby pověřené Pohotovostním štábem k realizaci odchytu budou v **pohotovosti** tak, aby zajistili dojezd k odchytenému jedinci v co nejkratším termínu s ohledem na zajištění welfare odchytených jedinců,
 - 9) usmrcení jedince (při odstranění jedince z populace podle podmínky č. 5) lze provést **pouze střelnou zbraní** a v souladu s dalšími podmínkami zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti. Pokud jde o podmínky způsoby lovu, je s ohledem na okolnosti, pokud to následné rozhodnutí dle zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti umožní, možné provedení odlovu jedince také v noci, s pomocí noktovizoru i usmrcení v odchyťových zařízeních. Usmrcení jedince je možné rovněž **po odchytu injekčně** za použití veterinárních preparátů,
 - 10) provedení odchytu či usmrcení bude tím, kdo jej provedl, zdokumentováno (zaznamenání místa a času, fotodokumentace, případně zaznamenání tělesných údajů jedince) a telefonicky nebo jinou vhodnou formou bude provedení **bezodkladně oznámeno** **předsedovi Pohotovostního štábu** a krajskému úřadu; pořízená dokumentace bude následně předsedovi Pohotovostního štábu a krajskému úřadu zaslána v co nejkratším termínu prostřednictvím elektronické pošty nebo datových schránek,
 - 11) po nezbytnou dobu bude zajištěno **uchování celého neporušeného jedince** za účelem jeho prohlídky a získání údajů a vzorků k dalšímu využití v zájmu ochrany druhu. Místo uložení kadáveru a způsob jeho přepravy dohodne Pohotovostní štáb a uvede v zápise ze svého jednání. Usmrceného jedince nebo jeho části může **dopravovat pouze osoba, která usmrcení provedla nebo osoba, kterou určí Pohotovostní štáb** v zápise ze svého jednání. O dalším využití usmrceného jedince a povolení držení a dalšího nakládání s ním bude rozhodnuto v rámci samostatného řízení dle § 56 ZOPK,
 - 12) Krajskému úřadu a AOPK ČR bude Pohotovostním štábem každoročně k 31. 1. předložena písemná zpráva o činnostech provedených podle této výjimky za uplynulý kalendářní rok, která bude obsahovat

¹ Standard AOPK ČR: Ochrana hospodářských zvířat před útoky velkých šelem, SPPK E 02 006

také zhodnocení realizovaných činností ve vztahu k řešené situaci. Reportingovou povinnost dle § 56 odst. 7 ZOPK zajistí krajský úřad.

II.

stanoví podle ustanovení § 5 odst. 6 zákona opatření k regulaci (odstranění) kříženců vlka obecného a psa, za těchto podmínek:

- 1) v případě podezření na přítomnost **křížence vlka obecného a psa** AOPK ČR zajistí vyhodnocení, zda konkrétní jedinec je křížencem vlka obecného a psa (tj. zda se ve smyslu Pohotovostního plánu jedná o jedince, u něhož je křížení zjevné nebo je možné jej identifikovat jako křížence v 1. generaci na základě genetických analýz) a Pohotovostní štáb ustavený dle čl. 4.3 Pohotovostního plánu následně **stanoví v zápisu ze svého jednání konkrétní opatření k odstranění křížence z přírody** adekvátní dané situaci, včetně postupu a organizačního zajištění jejich provedení obdobně dle podmínky č. I.6 tohoto opatření obecné povahy; **uplatňována budou pouze opatření a postup stanovený Pohotovostním štábem** (zápisem z jeho jednání),
- 2) **v případě odchyty** (pro účely případného potvrzení křížence dle podmínky č. 1 nebo odstranění křížence z přírody) budou použity metody a postup dle bodu I. 7 a 8,
- 3) usmrcení jedince křížence vlka a psa identifikovaného v souladu s podmínkou č. 1 lze provést **pouze střelnou zbraní** a v souladu s dalšími podmínkami zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti. Usmrcení jedince je možné i **po odchyty injekčně** za použití veterinárních preparátů,
- 4) **provedení odchyty či usmrcení** bude tím, kdo jej provedl, zdokumentováno (zaznamenání místa a času, fotodokumentace, případně zaznamenání tělesných údajů jedince) a telefonicky nebo jinou vhodnou formou bude provedení **bezodkladně oznámeno předsedovi Pohotovostního štábu** a krajskému úřadu; požádaná dokumentace bude následně předsedovi Pohotovostního štábu a krajskému úřadu zaslána v co nejkratším termínu prostřednictvím elektronické pošty nebo datových schránek,
- 5) po nezbytnou dobu bude zajištěno **uchování celého neporušeného jedince** za účelem jeho prohlídky a získání údajů a vzorků k dalšímu využití v zájmu ochrany druhu. Místo, způsob uložení kadáveru, způsob jeho přepravy a další nakládání s ním určí Pohotovostní štáb a bude uvedeno v zápisu z jeho jednání.

III.

povoluje podle ustanovení § 43 odst. 1 ZOPK výjimku ze základních podmínek ochrany přírodních rezervací, konkrétně ze zákazu stanoveného v ust. § 34 odst. 1 písm. e) ZOPK (odchyťávat živočichy) a uděluje souhlas podle § 44 odst. 4 ZOPK k činnosti omezené dle bližších podmínek ochrany zvláště chráněných území, především ke vjezdu a ke vstupu za účelem provádění nezbytných opatření stanovených podle bodu I. a II. tohoto opatření obecné povahy, s tím, že při provádění opatření, zejména při vstupu či vjezdu do území a umístování odchyťových zařízení je nezbytné vždy omezit zásahy do přírodního prostředí na minimální míru a postupovat tak, aby nedošlo k ohrožení nebo poškození předmětu ochrany zvláště chráněného území; Pohotovostní štáb stanoví v zápisu ze svého jednání společně s podrobnostmi provedení dle podmínky I.6 a II.1 také případné podmínky provádění opatření ve zvláště chráněném území a dle těchto podmínek je v souladu s bodem I.1 tohoto opatření obecné povahy nezbytné postupovat.

Toto opatření obecné povahy se vztahuje na území Jihočeského kraje v působnosti Krajského úřadu Jihočeský kraj, odboru ochrany životního prostředí, zemědělství a lesnictví. Toto opatření obecné povahy se tak nevztahuje na území chráněných krajinných oblastí (Šumava, Blanský les a Třeboňsko), národních parků (Šumava), vojenských újezdů (Boletice) a národních přírodních rezervací, resp. národních přírodních památek.

Opatření obecné povahy je platné do **31. 12. 2033**.

Odůvodnění

Krajský úřad – Jihočeský kraj, odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví (dále též krajský úřad), jako příslušný správní orgán podle ust. § 67 odst. 1 písm. g) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, podle ust. § 77a odst. 4 písm. i), ust. § 77a odst. 4 písm. k), ust. § 77a odst. 5 písm. d) a ust. § 77a odst. 5 písm. o) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále též ZOPK) přistoupil k vydání tohoto opatření obecné povahy, kterým se povoluje výjimka dle § 56 ZOPK ze základních podmínek ochrany jedinců druhu vlk obecný, jako zvláště chráněného druhu dle § 48 ZOPK a § 14 odst. 2 vyhlášky č. 395/1992 Sb. v kategorii kriticky ohrožený, pro řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného, současně stanoví opatření k regulaci (odstranění) případných kříženců vlka obecného a psa dle § 5 odst. 6 ZOPK, pokud by byl výskyt křížence v přírodě zjištěn a současně povoluje výjimku dle § 43 ZOPK ze zákazu stanoveného v ust. § 34 odst. 1 písm. e) ZOPK (odchytávat živočichy) a uděluje souhlas podle § 44 odst. 4 ZOPK k činnosti omezené dle bližších podmínek ochrany zvláště chráněných území, především ke vjezdu a ke vstupu pro účely řešení uvedené situací při výskytu problematických jedinců vlka či regulaci (odstranění) křížence.

Návrh tohoto opatření obecné povahy byl ve smyslu ust. § 172 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen správní řád) projednán s dotčenými orgány státní správy myslivosti (zařazení vlka mezi zvěř). Z oslovených dotčených orgánů se vyjádřil Městský úřad Kaplice, který vyslovil souhlas s vydáním tohoto opatření obecné povahy, přičemž uvedl, že skokový nárůst pozorování vlka obecného na území ORP Kaplice byl zaznamenán na přelomu let 2021 – 2022. Byly také uvedeny konkrétní případy pozorování nestandardního chování vlka (především ztráta plachosti) a současně bylo poukázáno na složitost postupu při posuzování, resp. byly dány příklady posuzování chování vlků v Rakousku (v některých spolkových zemích je za problematického považován jedinec, který se přiblíží na 200 m k lidským obydlím nebo zaútočí na hospodářská zvířata) a v Německu (zjednodušení posuzování). V České republice (dále též ČR) se teprve přistupuje k prvním krokům, které by měly přispět k budoucímu efektivnímu a včasnému řešení při výskytu problematických jedinců vlka obecného.

Podle ust. § 45g ZOPK je dále nezbytné, aby při povolení, souhlasu, vydání kladného stanoviska nebo povolení výjimky ze zákazu podle ZOPK, bylo zajištěno, že nedojde k závažnému nebo nevratnému poškozování přírodních stanovišť a biotopů druhů, které jsou chráněny v rámci evropsky významných lokalit (EVL) nebo ptačích oblastí (PO) ani k soustavnému nebo dlouhodobému vyrušování druhů, k jejichž ochraně jsou tato území určena, pokud by takové vyrušování mohlo být významné z hlediska účelu zákona. S ohledem na tímto opatřením stanovené podmínky, které směřují k výběru nejméně invazivních metod, i s ohledem na to, že nezbytné zásahy spojené s odstraněním případných problematických jedinců budou velmi omezené co do počtu, není předpoklad, že by mohlo dojít ohrožení předmětů ochrany EVL či PO či jejich vyrušování (a to ani v případě využití averzivního podmiňování, které by nemělo mít z principu dlouhodobý charakter, při němž by mohlo dojít k přivyknutí na podněty a současně by mělo být uplatňováno v místě spojeném s problematickým chováním, tedy v blízkosti sídel, v místech útoku na hospodářská zvířata apod.). Samotný vlk obecný je v ČR předmětem ochrany pouze v EVL Beskydy. Odstranění jedinců s prokazatelně problematickým chováním neohrozí stav předmětu ochrany, ale přispěje k dlouhodobé udržitelnosti ochrany druhu a k prevenci případného rozšíření nežádoucího (naučeného) chování mezi ostatní jedince.

Vlk obecný byl v minulosti na území ČR i v řadě dalších Evropských zemí prakticky vyhuben. Životaschopná populace se zachovala mj. v oblasti Karpat (na Slovensku a v dalších zemích) odkud se začali vlci v 90. letech minulého století v omezené míře šířit zpět na území ČR (do oblasti Beskyd). Po r. 2000 došlo k rozvoji tzv. středoevropské nížinné populace vlka v oblasti západního Polska a sousedních oblastí Německa (Lužice). V posledních letech se vlci začali z okolních zemí šířit na území ČR ve větší míře a dochází ke vzniku trvalého osídlení a ustálení vlčích teritorií na našem území. Aktuálně je vlkem osídleno celé pohraničí ČR (vyjma jižní Moravy - viz mapové podklady AOPK ČR) a zejména mladé dispergující jedince je možné zaznamenat i na ostatním území ČR. Vlk se tedy jako vrcholový predátor postupně stává opět přirozenou složkou našich ekosystémů. Nicméně v případě nedostatečné prevence jsou vlci schopni začít využívat snadno dostupné, avšak nežádoucí zdroje potravy (nezabezpečená stáda hospodářských zvířat, živočišné odpady v okolí sídel atp.), a to může vést až k narušení přirozených vzorců chování, habituaci a následně i nárůstu bezpečnostních rizik pro obyvatele. Na takové chování je pak nezbytné nahlížet jako na „problematické“ a řešit je, přičemž mohou nastávat i situace, v nichž je nezbytné postupovat bezodkladně nebo včas použít vhodná opatření k prevenci či omezení vzniku nevhodného chování jedinců vlka. Naléhavost včasného řešení takových situací je umocněna skutečností, že s ohledem na sociální chování vlků, může docházet k předání, resp. učení nevhodných návyků u dalších jedinců, případně až v rámci celé smečky. K problematickému chování může docházet také v případě jedinců, jež z důvodu zdravotních omezení nebo jiného handicapu nejsou schopni získávat přirozeně potravu a

začnou využívat např. zmíněné dostupné živočišné odpady v okolí sídel, s čímž pak opět souvisí možná bezpečnostní rizika. Rizikové, z hlediska nežádoucího či problematického chování a současně i z hlediska ochrany genofondu populace vlka, jsou rovněž případy křížení mezi vlky a psy (přičemž za křížence je na místě považovat jedince, u něhož je křížení zjevné nebo je možné je identifikovat jako křížence v 1. generaci na základě genetických analýz). Problematické chování konkrétních jedinců vlka může mít různý charakter, intenzitu i příčiny, a je proto nezbytné vyhodnocení takového chování a přijetí opatření adekvátních jeho důvodům a hrozícím rizikům – od odstranění nevhodných podnětů a zamezení vznikajícího problematického chování prostřednictvím prevence, přes využití averzivního podmiňování až po okamžitou reakci v případě bezprostředního ohrožení zdraví osob nebo odstranění kříženců z populace. Ve všech případech je nezbytné, aby subjekty provádějící opatření přijímaná v rámci řešení problematického, kritického či ohrožujícího chování vlka (tedy zejména provádějící odchyt, případně usmrčení) postupovaly v souladu s platnými právními předpisy. Vlk obecný, je směrnicí Rady 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, zařazen mezi druhy vyžadující tzv. přísnou ochranu ve smyslu čl. 12 směrnice. Současně směrnice vyžaduje zajištění ochrany vhodných území v rámci soustavy Natura 2000, což je v ČR zajištěno pouze v rámci EVL Beskydy, kde se vlk v době přistoupení k EU vyskytoval. V rámci právních předpisů ČR (ZOPK a vyhláška č. 395/1992 Sb.) je vlk zařazen mezi zvláště chráněné druhy v kategorii kriticky ohrožený. V ust. § 50 odst. 1 a 2 ZOPK jsou k ochraně zvláště chráněných druhů živočichů stanoveny zákazy škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje, zejména je usmrcovat, zraňovat, chytat, rušit a také zákazy jedince zvláště chráněného druhu držet a dopravovat (ve smyslu ust. § 48 odst. 4 ZOPK, včetně mrtvých jedinců či jejich částí). Ust. § 56 ZOPK dává možnost povolení výjimky z těchto zákazů a stanovuje podmínky a důvody, za nichž je možné povolení vydat. Výjimku je možné povolit v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody a jedná-li se o druh chráněný současně podle práva EU (jako je tomu u vlka) za předpokladu, že neexistuje jiné uspokojivé řešení, povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany a jedná se o jeden z důvodů uvedených v § 56 odst. 2 ZOPK. Mezi tyto důvody, resp. zájmy, mj. patří zájem veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti, prevence závažných škod, zejména na úrodě, dobytku, lesích, rybolovu, vodách a ostatních typech majetku a také zájem ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a ochrany přírodních stanovišť (přičemž v tomto případě může jít i o zájem ochrany druhu, který je předmětem řízení o povolení výjimky). Týká-li se výjimka blíže neurčeného okruhu osob může ji orgán ochrany přírody povolit při splnění stanovených podmínek též opatřením obecné povahy dle § 171 a násl. správního řádu. Zákon dále umožňuje dle § 5 odst. 6 stanovit opatření k regulaci křížence (omezení jeho výskytu nebo odstranění z přírody), a to rozhodnutím nebo též opatřením obecné povahy.

V souvislosti s prováděním opatření nezbytných k řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka nebo odstraněním křížence mohou být dotčeny také zákazy a omezení dané zákonem ve zvláště chráněných územích. Jedná se např. o potřebu transportu zařízení k sledování či odchytu problematických jedinců či kříženců, jejich kontrolu a obsluhu a nebo provádění samotného odchytu či odstranění jedinců z populace a s tím spojenou potřebu (v nezbytném rozsahu) vjezdu vozidel, vstupu osob (stanovené v bližších ochranných podmínkách zvláště chráněných území) a zákaz provádět odchyt živočichů v přírodních rezervacích mimo povoleného výkonu práva myslivosti, tj. např. při odchytu křížence „nemysliveckým“ způsobem). Nezbytná opatření je tak možné provádět pouze na základě povolení výjimky dle § 43 odst. 1 ZOPK a stejně tak je případně nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody dle § 44 odst. 4 ZOPK, pokud by mohlo dojít k porušení bližších ochranných podmínek maloplošného zvláště chráněného území stanovených v jeho vyhláovací dokumentaci. V obou případech zákon umožňuje povolení výjimky či vydání souhlasu rovněž formou opatření obecné povahy.

Vlk je zároveň zákonem č. 449/2004 Sb., o myslivosti, řazen mezi druhy zvěře, které (s ohledem na jejich ochranu) nelze obhospodařovat lovem, nebyla-li k jejich lovu povolena výjimka podle předpisů na ochranu přírody. V souvislosti se zařazením vlka mezi zvěř je tak nezbytné při provádění odchytu a lovu postupovat také podle podmínek stanovených zákonem o myslivosti. Zajištěny musí být rovněž podmínky stanovené zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, a dalšími předpisy.

Jako metodický a koncepční dokument, jehož dlouhodobým cílem je přispět k zajištění příznivého stavu druhu v souladu s požadavky Směrnice Rady č. 92/43/EHS a současně k socioekonomické přijatelnosti výskytu populace vlka v ČR přijalo Ministerstvo životního prostředí (dále „MŽP“) v r. 2020 Program péče o vlka obecného. V návaznosti na to připravilo MŽP ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství (dále „MZe“) za účelem omezení habituace vlků, zajištění bezpečnosti lidí a prevence závažných škod v důsledku problematického chování jedinců vlka Pohotovostní plán pro řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného (dále jen „Pohotovostní plán“), který dne 5. 5. 2023 MŽP a MZe jako ústřední orgány státní správy ochrany přírody i myslivosti společně schválili. Pohotovostní plán byl zveřejněn ve Věstníku MŽP (srpen 2023, částka 7). Pohotovostní plán stanoví pravidla pro řešení situací výskytu jedinců vlka obecného s doloženým problematickým (nebezpečným) chováním. Součástí Pohotovostního plánu je specifikace právních podmínek, věcná kategorizace chování vlka od přirozeného až po problematické, a především stanovení postupu pro řešení situací, kdy vlk vykazuje chování smělé, nebojácné až kritické, s cílem tyto situace řešit, a to včetně případného odstranění

problematického jedince či jedinců. Pohotovostní plán proto stanovuje předpoklad vydání nezbytných povolení (výjimky dle § 56 ZOPK, stanovení opatření k regulaci kříženců dle § 5 odst. 6 ZOPK, výjimky a souhlasu dle § 43 a 44 ZOPK a také rozhodnutí dle § 39 a 41, případně i § 45 odst. 2 zákona o myslivosti) tak, aby bylo možné v případě potřeby bezodkladně aplikovat nezbytná opatření. Současně však Pohotovostní plán zakládá roli tzv. Pohotovostního štábu, který by měl garantovat potřebnou transparentnost a odbornost postupu v jednotlivých případech. Pohotovostní štáb na základě vyhodnocení příčin a závažnosti chování, které provede AOPK ČR, stanoví, jaká opatření se konkrétně uplatní a jak budou realizována, přičemž zajistí, aby při uplatnění opatření byla odpovídajícím způsobem zohledněna podmínka neexistence jiného uspokojivého řešení (aby opatření byla volena adekvátně situaci od mírnějších po ta závažnější) a současně byly zohledněny další podmínky stanovené právními předpisy. Pohotovostní štáb je proto složen ze zástupců AOPK ČR, zástupců příslušných krajských úřadů a/nebo správ národních parků, jako příslušných orgánů ochrany přírody a myslivosti, Policie ČR, Krajské veterinární správy Státní veterinární správy, Českomoravské myslivecké jednoty a podle místa výskytu problematického jedince, se do činnosti Pohotovostního štábu (a realizace opatření) zapojí zástupce (starosta) dotčené obce či obcí, uživatelé honiteb, poškození chovatelé hospodářských zvířat a dle potřeby odborníci spolupracující na realizaci opatření a poradenství ohledně dostupných technik a zkušeností. Aktivování Pohotovostního štábu podle Pohotovostního plánu předchází sběr všech dostupných informací o potenciálně problematickém chování vlků realizovaném AOPK ČR a jeho vyhodnocení dle závažnosti definované tabulkou č.1 Pohotovostního plánu. Pohotovostní štáb je aktivován od hodnocení situace stupněm závažnosti II. a vyšším. Pohotovostní štáb pak pod vedením předsedy rozpracuje plán opatření pro konkrétní situaci a konkrétní problematické jedince a zajistí ve spolupráci s relevantními orgány a subjekty (uživatelé honiteb, policií, odborníky aj.) realizaci nezbytných opatření v souladu s legislativními požadavky.

Toto opatření obecné povahy tak v souladu s Pohotovostním plánem a v návaznosti na výše uvedené povoluje pro nezbytné případy řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného výjimku podle ustanovení § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. a), b) a c) ZOPK ze zákazů stanovených § 50 odst. 2 ZOPK, konkrétně ze zákazu rušit, chytat a nebo usmrcovat jedince vlka obecného a ze zákazů držet nebo dopravovat odchycené nebo usmrcené jedince (na něž se ochrana vztahuje dle § 48 odst. 4 ZOPK), stanovuje opatření k regulaci (odstranění) případných kříženců vlka a psa podle § 5 odst. 6 ZOPK a současně povoluje pro účely provádění nezbytných opatření k řešení situace při výskytu problematického jedince vlka či odstranění křížence výjimku podle ust. § 43 odst. 1 ZOPK ze zákazů stanovených v ust. § 34 odst. e) ZOPK (odchytávat živočichy) a uděluje souhlas podle § 44 odst. 4 ZOPK k činnosti omezené dle bližších podmínek ochrany zvláště chráněných území, především ke vjezdu a ke vstupu za účelem provádění nezbytných opatření, s tím, že při provádění opatření, zejména při vstupu či vjezdu do území a umístování odchyťových zařízení je nezbytné vždy omezit zásahy do přírodního prostředí na minimální míru a postupovat tak, aby nedošlo k ohrožení nebo poškození předmětu ochrany zvláště chráněného území. Vzhledem k tomu, že postup v případě výskytu problematického jedince vlka či křížence bude vyžadovat zapojení více různých subjektů, jak pracovníků AOPK ČR a odborníků při monitoringu dle čl. 5.1 Pohotovostního plánu, tak dalších osob, zejména uživatelů honiteb dle místa výskytu při naplňování dalších opatření, a konkrétní výčet všech dotčených osob není předem znám, je naplněna podmínka zákona a správního řádu pro využití formy opatření obecné povahy ve smyslu § 171 a násl. správního řádu.

Důvodem povolení výjimky je zajištění podmínek pro řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného, zejména v případech, kdy by docházelo k ohrožení bezpečnosti a zdraví osob, tj. v případech ve smyslu § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK. Současně jsou za problematické chování podle Pohotovostního plánu (tabulky č. 1) považovány i ty případy, kdy by docházelo ke škodám na hospodářských zvířatech při opakovaném překonávání řádně provedených a funkčních preventivních opatření k zabezpečení hospodářských zvířat (provedených v souladu se *Standardem na ochranu hospodářských zvířat před útoky velkých šelem*²) a řešení takových případů je možné považovat za zájem prevence závažných škod ve smyslu § 56 odst. 2 písm. b) ZOPK. Včasná a adekvátní řešení problematického chování jedinců vlka je však i prevencí případného rozšíření takového způsobu chování, učení se ze strany dalších jedinců v rámci smečky, a je tedy také součástí ochrany druhu ve smyslu § 56 odst. 2 písm. a) ZOPK. Stejně tak se tento důvod, resp. zájem ochrany samotných potenciálně problematických jedinců či ostatních členů smečky uplatní, pokud jde o nezbytný monitoring a určení příčin a okolností chování, při němž může být nezbytný odchyt jedince. Takový monitoring umožňuje následně stanovit adekvátní opatření a zacílit je skutečně jen na jedince spojené s problematickým chováním. Povolení výjimky je tak s ohledem na uvedené také v zájmu ochrany přírody ve smyslu § 56 odst. 1 ZOPK a zejména zajištění bezpečnosti a zdraví osob je současně jednoznačně jiným převažujícím veřejným zájmem ve smyslu tohoto ustanovení (a to i vzhledem ke skutečnosti, že přítomnost jedince z problematickým chováním, zejména pokud jde o chování v nejvyšších stupních závažnosti, není žádoucí ani z hlediska ochrany ostatních jedinců a druhu jako celku a intenzita zájmu ochrany daného jedince je tím tedy snížena).

Povolení výjimky stanovené tímto opatřením obecné povahy se v souladu s Pohotovostním plánem týká pouze problematických jedinců vlka, přičemž celý postup by měl vést k identifikaci konkrétních problematických jedinců

² Standard AOPK ČR: Ochrana hospodářských zvířat před útoky velkých šelem, SPPK E 02 006

a volbě přiměřeného řešení. Případné odstranění jedinců s narušeným chováním z volně žijící populace nepovede k negativnímu ovlivnění zachování či dosahování příznivého stavu druhu v ČR ve smyslu podmínky stanovení § 56 odst. 1 ZOPK, neboť jejich zapojení do rozmnožování a působení v populaci není žádoucí s ohledem na riziko přenosu nežádoucích vzorců chování. Jejich eliminace přispěje k dosažení či udržení příznivého stavu (v kontextu společenské udržitelnosti). Uplatnění postupu podle tohoto opatření obecné povahy, zejména pokud jde o odstranění jedince z populace, se předpokládá jako výjimečné, pouze v nezbytných, nejzávažnějších případech (ve smyslu tabulky č. 1 Pohotovostního plánu) a nedojde tedy významnému ovlivnění početnosti druhu ani narušení dalších charakteristik rozhodných pro hodnocení stavu druhu.

Povolení výjimky formou opatření obecné povahy má v daném případě preventivní charakter, má umožnit adekvátní a včasné řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného (v případě řešení povolení individuálními správními akty, by nebylo možné s ohledem na správní lhůty zajistit) a s ohledem na to je podmínka neexistence jiného upokojivého řešení stanovená § 56 odst. 1 ZOPK zohledněna jak v rozsahu povolovaných zásahů a jejich podmínek, tak je současně stanovena jako základní princip pro postup Pohotovostního štábu a stanovení konkrétních opatření z jeho strany adekvátně k řešené situaci. Povolení výjimky se týká celé škály situací, které mohou s problematickým chováním jedinců vlka souviset a také tedy celého komplexu možných řešení, kdy ale bude po vyhodnocení situace, včetně zajištění případného intenzivního monitoringu ve smyslu čl. 5.1 Pohotovostního plánu, využito vždy nejvhodnější a nejméně invazivní řešení, od odstranění příčin a nežádoucích podnětů (jako je např. dostupnost živočišných odpadů v okolí sídel), zajištění averzivního podmiňování (tedy systematického plašení, pokud je v daném případě možné využít) a až v případě jejich selhání nebo v těch nejzávažnějších případech bude přistoupeno k odstranění jedince z populace. V některých případech může být příčinou problematického chování (např. pohybu jedince a vyhledávání potravy v blízkosti sídel) zranění, zdravotní omezení či jiný handicap takového jedince. Takové situace je rovněž nutné posoudit a zvolit řešení s ohledem na stav daného jedince i míru rizik. V případech škod na hospodářských zvířatech je přednostně nezbytné zajistit opatření k prevenci a minimalizaci vzniku škod (provedení opatření dle *Standardu AOPK ČR: Ochrana hospodářských zvířat před útoky velkých šelem, SPPK E 02 006*) a jako problematické chování, které by bylo řešeno až případným odstraněním jedince z populace, je pak možné hodnotit jen ty případy, kdy dochází k opakovanému překonávání řádně provedených a funkčních ochranných opatření (tj. jde již zjevně o cílené, naučené chování, které z hlediska závažnosti škod a jejich trvání i rizika přenosu takového chování odpovídá důvodům pro uplatnění výjimky dle § 56 odst. 2 písm. b) ZOPK).

Toto opatření obecné povahy umožňuje činnost Pohotovostního štábu, jako odborného koordinačního orgánu, který na základě tohoto opatření obecné povahy bude moci, pod přímou kontrolou orgánů ochrany přírody (ředitel regionální pobočky AOPK, vedoucí odboru životního prostředí krajského úřadu) odborně posuzovat případy zjištěného nestandardního chování jedinců vlka a navrhopvat některá z opatření, stanovených v podmínkách tohoto opatření obecné povahy. Pohotovostní štáb, složený ze zainteresovaných zástupců státní správy, resp. dalších přizvaných dotčených subjektů a odborníků by měl určovat nejvhodnější opatření z těch, která jsou stanoveny v podmínkách tohoto opatření obecné povahy.

Podmínky stanovené v části I tohoto opatření obecné povahy pro uplatňování výjimky dle § 56 ZOPK v souladu s Pohotovostním plánem specifikují postup řešení situací při výskytu jedince vlka s problematickým chováním (nebo při podezření na takové chování). Konkrétně je v rámci podmínek č. 1 až č. 6 zakotven postup, který by měl na základě vyhodnocení dané situace (vyhodnocení dle Pohotovostního plánu zajistí AOPK ČR s použitím klasifikace chování dle tabulky č. 1 Pohotovostního plánu), vést k aplikaci adekvátních opatření, které stanoví Pohotovostní štáb při respektování podmínky neexistence jiného řešení. Uplatněna by měly být vždy taková opatření, která budou adekvátní situaci a příčinám chování jedince, a to vždy od mírnějších k významnějším zásahům do přirozeného vývoje daného jedince či jedinců vlka (tedy od neinvazivních opatření spočívajících v odstranění podnětů, které k nevhodnému chování vedou, včetně provedení potřebných a účinných opatření k ochraně hospodářských zvířat, přes případné plašení a jiné averzivní podmiňování až po případné odstranění z populace, pokud jiné možnosti byly vyčerpány nebo je nelze využít). Součástí tohoto postupu bude zajištění případného intenzivního monitoringu, resp. sledování a sběru dalších informací vedoucích k upřesnění poznatků o tom, jaké je chování daného jedince či jedinců a jaké jsou jeho příčiny. Toto sledování může zahrnovat sběr a analýzu vzorků (trusu, srsti apod.), použití záznamových zařízení (fotopasti) a dalších metod sledování pohybu jedinců, bude-li to nezbytné, odchyt jedinců, jejich označení telemetrickým zařízením (obojkem) a následné sledování jejich aktivity. Ve vybraných případech bude smysluplné zajistit averzivní podmiňování (systematické plašení či zastrasování) k odvrácení či omezení nežádoucího chování jedinců (podmínka č. 4). Toto podmiňování může být realizováno světelnými, zvukovými či mechanickými způsoby. Cílem odborně provedeného averzivního podmiňování je propojení si nežádoucího chování jedince vlka s nepříjemným prožitkem až mírnou bolestí tak, aby je od dalšího obdobného počínání odradilo. V žádném případě není účelem zvířata zraňovat nebo dokonce tímto způsobem usmrctvat. Jak potřebnost zajištění monitoringu, tak averzivního podmiňování (které je i dle Pohotovostního plánu využitelné jen v určitých

specifických případech) však bude záviset na situaci a podmínkách - v některých případech budou příčiny a charakter chování jedince dostatečně zřejmé (např. pokud půjde o jedince se zjevným zdravotním omezením, který se z toho důvodu přibližuje k sídlům) a monitoring nebude nezbytný a obdobné bude zřejmé, že není adekvátní využít metody averzivního podmiňování. Podmínka č. 5 pak specifikuje v jakých případech je možné přistoupit k odstranění jedince z populace, tj. odchyty či usmrcení (odstřelu, veterinární utracení) jedince s tím, že jde o případy, které budou buďto vyhodnoceny ve III. stupni závažnosti situace, jako kritické (ve smyslu tabulky č. 1 Pohotovostního plánu) nebo případy, kdy je na základě vyhodnocení zřejmé, že jedinec opakovaně překonává řádně provedená a funkční preventivní opatření k zabezpečení hospodářských zvířat doporučená *Standardem na ochranu hospodářských zvířat před útoky velkých šelem*³. Před tím, než bude k odstranění jedince přistoupeno, je nezbytné, aby Pohotovostní štáb důsledně vyhodnotil, že neexistuje jiné uspokojivé řešení a potvrdil to formou zápisu ze svého jednání. Pokud tedy nebyly příčiny a závažnost situace od počátku zřejmé, je nezbytné, aby Pohotovostní štáb potřebný postup a opatření projednal opakovaně, zhodnotil dostupné informace (vzešlé z monitoringu, resp. sledování a sběru informací dle podmínky č. 3) právě s ohledem na podmínku neexistence jiného uspokojivého řešení. Cílem (k tomu by měl sloužit i případný monitoring) by mělo být vždy to, aby byl odstraněn z populace pouze jedinec či jedinci prokazatelně spojení s řešeným problematickým chováním - nicméně dle situace se může jednat i o více členů smečky, pokud problematické způsoby chování přejali, resp. problematické chování přetrvává. To by však mělo být ověřeno a po odstranění jedince je tedy potřebné vyhodnotit, zda se problematické chování vyskytuje i u dalších jedinců, zda a z jakých příčin situace přetrvává a výše popsaný postup pak případně opakovat. V rámci jednání Pohotovostního štábu by měly být (v souladu s podmínkou č. 6) upřesněny také podmínky postupu při monitoringu, resp. sledování (vč. odchyty jedinců), averzivním podmiňování a samozřejmě zejména při odstranění jedince z populace.

V rámci podmínek č. 7 až č. 9 jsou upřesněny metody odchyty či usmrcení jedinců a stanoveny podmínky jejich použití. V případě odchyty (jak pro účely monitoringu dle podmínky č. 2, tak případně přímo odchyty jedince s problematickým chováním v rámci jeho odstranění z populace) jsou stanoveny pouze metody umožňující odchyt živých jedinců a to jednak prostřednictvím živochytných odchyťových zařízení, tak případně dalších šetrných metod podle situace. Uvedena jsou mj. odchyťová zařízení, které přímo pro odchyt vlků připouští Evropská Komise ve vztahu k Nařízení Rady (EHS) č. 3254/91. Použití těchto odchyťových zařízení, které jsou konstruovány tak, aby bylo minimalizováno riziko zranění odchyťovaných zvířat, se předpokládá zejména u jinak zdravých jedinců a mimo zastavěná území. Jak již bylo zmíněno, problematické chování jedince může být spojeno se zdravotním omezením, zraněním či handicapem a zejména v takovém případě bude na místě využít i jiné šetrné metody odchyty (včetně např. použití narkotizační střely či šipky, které lze použít jen cíleně na menší vzdálenost). Podmínkou č. 8 je pak s ohledem na welfare odchycených jedinců (aby nedošlo k jejich zranění delší přítomností v odchyťovém zařízení atp.) stanoven požadavek na technické zajištění sledování aktivace odchyťového zařízení (tj. použití čidla aktivace s GSM modulem atp.) a co nejrychlejšího dojezdu a vyproštění jedince. Samozřejmě při odchyty je nezbytné respektovat také další podmínky stanovené zákonem č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání a s ohledem na zařazení vlka mezi zvěř, také zákonem č. 449/2001 Sb., o myslivosti (dle výkladu MZe je i odchyt lovem ve smyslu tohoto zákona) - k postupu dle zákona o myslivosti viz dále. Podmínka č. 9 pak v návaznosti na podmínku č. 5 upřesňuje metody přípustné v případě usmrcení jedince. S ohledem na zařazení vlka mezi zvěř se uplatní primárně odstřel při splnění všech dalších souvisejících podmínek zákona o myslivosti, včetně skutečnosti, že odstřel (lov) může provést pouze oprávněná osoba. V rámci podmínek stanovených tímto opatřením obecné povahy není omezena roční ani denní doba provedení odchyty či odstřelu jedince, nicméně dle situace (její závažnosti, ale i realizovatelnosti) může být provedení nutné i v nočních hodinách, resp. mimo dobu stanovenou v § 45 odst. 1 písm. m) zákona o myslivosti. V rámci podmínky č. 9 se proto připouští případný lov v noci a za použití noktovizoru, pokud to bude nezbytné a bude to součástí povolení vydaných dle zákona o myslivosti (tedy součástí rozhodnutí dle ust. § 39 nebo ust. § 41 zákona o myslivosti, v rámci nichž bude povoleno využít pro tyto účely v souladu s § 45 odst. 2 zákona o myslivosti i jinak zakázané způsoby lovu uvedené v § 45 odst. 1 zákona o myslivosti). Kromě toho se obdobně připouští použití střelné zbraně k usmrcení jedince v odchyťovém zařízení (opět, pokud to bude součástí povolení dle zákona o myslivosti) a usmrcení (utracení) jedince v odchyťovém zařízení s použitím veterinárních přípravků. Ve všech těchto případech platí předchozí podmínky stanovené opatřením obecné povahy a usmrcení jedince, jeho odstranění z populace, je posledním krokem na základě posouzení neexistence jiného řešení v rámci jednání Pohotovostního štábu, který toto uvede v zápisu ze svého jednání. V rámci toho bude rovněž upřesněno, jak bude provedení organizačně zajištěno, přičemž opět platí, že to je provázáno zejména s podmínkami stanovenými zákonem o myslivosti. Podmínkou č. 10 je stanoveno informování Pohotovostního štábu a orgánu ochrany přírody o provedení odchyty či usmrcení, tj. osoba, která odchyt či usmrcení dle předchozích pokynů Pohotovostního štábu provedla, předá informace co nejrychleji vhodnou formou, telefonicky atp. Pohotovostnímu štábu a orgánu ochrany přírody a následně doplní podrobnosti, jako jsou údaje o místě a času provedení, fotodokumentace aj. prostřednictvím e-mailu nebo datových schránek. Na to navazuje podmínka č.

³ Standard AOPK ČR: Ochrana hospodářských zvířat před útoky velkých šelem, SPPK E 02 006

11, která zakotvuje povinnost uchovat jedince pro účely odběru vzorků atp., přičemž Pohotovostní štáb určí, kde bude kadáver uložen a kdo jej případně bude přepravovat. Výjimka stanovená tímto opatřením obecné povahy se nevztahuje na další dlouhodobé držení a využití mrtvého jedince či jeho částí. O tom bude následně rozhodnuto v souladu s § 56 ZOPK v samostatném řízení (do té doby bude jedinec uložen místě určeném Pohotovostním štábem). Závěrečná podmínka č. 12 pak řeší zajištění přehledu (kontroly) nad prováděnými opatřeními a jejich reportingu v souladu s požadavky ZOPK.

Část II. tohoto opatření obecné povahy stanovuje v souladu s § 5 odst. 6 ZOPK opatření k regulaci křížence vlka a psa, přičemž základní podmínkou je důsledné vyhodnocení, zda se jedná skutečně o křížence, které dle podmínky č. 1 zajistí AOPK ČR. V praxi může být křížení zjevné na základě vzhledu jedince, nicméně k určení může dojít i na základě genetických vzorků a v takovém případě se použije postup dle opatření u kříženců v 1. generaci. Další podmínky jsou stanoveny obdobně jako v případě problematického jedince vlka, tj. po vyhodnocení stanoví Pohotovostní štáb další postup, přičemž v případě kříženců je jak s ohledem na případná bezpečnostní rizika (nejistotu ohledně jejich chování) i z důvodu zajištění ochrany populace vlka obecného, na místě zajistit odstranění z přírody. Použijí se shodné metody a za týchž podmínek jako dle části I. podmínky č. 7 až č. 9. Kříženec není zvířím ve smyslu zákona o myslivosti a postupuje se tak podle ust. § 42 zákona o myslivosti (usmrcení může provést osoba oprávněná podle zákona o myslivosti). Mimo honební pozemky je i v případě křížence nezbytné rozhodnutí dle ust. § 41 zákona o myslivosti. Podmínkou č. 4 je pak stanoven požadavek dokumentace a informování Pohotovostního štábu. Nakládání s kadáverem usmrceného křížence je upraven podmínkou č. 5, přičemž kříženec není považován za jedince zvláště chráněného druhu a Pohotovostní štáb pouze věcně určí jak s kadáverem naložit (pokud nebude nalezeno vhodné využití kadáveru pro vědecké účely nebo nebude využit uživatelem honitby, je předpokladem následná likvidace kadáveru v souladu s požadavky veterinárních předpisů).

Část III. tohoto opatření navazuje na předchozí a povoluje v nezbytném rozsahu výjimku dle § 43 odst. 1 ZOPK ze zákazu stanoveného v ust. § 34 odst. 1 písm. e) ZOPK (odchytávat živočichy) a uděluje souhlas podle § 44 odst. 4 ZOPK k činnosti omezené dle bližších podmínek ochrany zvláště chráněných území, především ke vjezdu a ke vstupu pro účely provádění Pohotovostním štábem stanovených opatření k řešení situace při výskytu problematického jedince vlka či odstranění křížence. Řešení situací, při nichž vzniká ohrožení bezpečnosti a zdraví osob, stejně jako řešení závažných škod na hospodářských zvířatech, k nimž dochází při opakovaném (naučeném) překonávání řádně provedených a funkčních ochranných opatření, představuje veřejný zájem, který převažuje nad zájmem ochrany přírody v jednotlivých dotčených zvláště chráněných územích a odstranění případného křížence je současně i zájmem ochrany přírody. Podmínkou stanovenou v rámci části III. je omezení zásahů do přírodního prostředí a zejména předmětu ochrany dotčeného zvláště chráněného území, přičemž Pohotovostní štáb upřesní postup provádění konkrétních opatření i z tohoto hlediska.

Jak bylo opakovaně uvedeno, vlk obecný je podle ust. § 2 písm. c) zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, zařazen mezi zvěř, kterou nelze lovit (s ohledem na ochranu podle mezinárodních úmluv či zvláštních předpisů, tj. zejména ZOPK). Lov (odchyt či usmrcení) jedinců vlka, proto nelze uplatňovat, aniž by byly splněny podmínky stanovené zákonem o myslivosti. Opatření, která upravuje zákon o myslivosti, lze vykonávat pouze prostřednictvím osob oprávněných podle zákona o myslivosti, za předpokladu povolení lovu příslušným orgánem státní správy myslivosti dle ust. § 39, resp. ust. § 41 (v případě nehonebních pozemků) zákona o myslivosti. Při vlastním lovu musí být dodrženy, kromě podmínek stanovených tímto opatřením, také požadavky stanovené zákonem o myslivosti. Orgán státní správy myslivosti může v souladu s ust. § 45 odst. 2 zákona o myslivosti umožnit použití některých zakázaných způsobů lovu. Zákon o myslivosti umožňuje aplikovat také opatření k regulaci (odstranění) kříženců na základě postupu dle ust. § 42 zákona o myslivosti nebo na základě rozhodnutí dle ust. § 41 zákona o myslivosti v případě nehonebních pozemků

Časová platnost tohoto opatření obecné povahy, do 31.12.2033, byla stanovena s ohledem na nutnost časové omezení výjimky dle § 56 ZOPK a potřebu vyhodnotit efektivitu nastaveného systému. V daném období je také Ministerstvem životního prostředí přepokládáno vyhodnocení Programu péče o vlka obecného, jakožto koncepčního a metodického podkladu, který určuje základní postup pro prevenci a řešení konfliktů.

Projednání návrhu opatření obecné povahy:

Návrh opatření obecné povahy byl zveřejněn 20. 2. 2024 na úřední desce krajského úřadu, resp. na úředních deskách dotčených obcí pod č.j. KUJCK 23521/2024. K tomuto návrhu obdržel krajský úřad připomínky od následujících subjektů:

Zoologická zahrada Tábor, a.s., Dukelských hrdinů 747/19, 170 00 Praha 7, IČO: 04074025

Hnutí Duha Šelmy, Dolní náměstí 38, 779 00 Olomouc, IČO: 44936354

Calla-Sdružení za záchranu prostředí z.s., Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice, IČO: 62536761

Hlas zvířat, z.s., Sadová 746, 473 01 Nový Bor, IČO: 07099363, zastoupen Mgr. Robertem Plickou, advokátem ČAK 14849, vykonávajícím advokacii ve společnosti PLICKA & PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o., Národní 58/32, Nové Město, 110 00 Praha 1, IČO: 07524242 a PLICKA & PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o., Národní 58/32, Nové Město, 110 00 Praha 1, IČO: 07524242

K návrhu opatření obecné povahy byly uplatněny níže uvedené připomínky, které jsou vypořádány následujícím způsobem:

Zoologická zahrada Tábor, a.s., Dukelských hrdinů 747/19, 170 00 Praha 7, IČO: 04074025

Výjimku k usmrcení „problematického“ jedince vlka obecného nelze vydat bez předchozího posouzení „problematičnosti“ příslušným orgánem ochrany přírody ve správním řízení a tuto pravomoc podle ust. § 56 ZOPK nelze převést na jiný subjekt (pohotovostní štáb).

Vzhledem k postupnému návratu vlků do krajiny může vyvstat nutnost rychlé reakce na případnou změnu chování vlků (zejména ztrátu plachosti). V zájmu ochrany volně žijících živočichů (dalších částí populace vlků), s ohledem na veřejnou bezpečnost nebo v zájmu prevence závažných škod může vyvstat potřeba rychlé reakce. Z výše uvedených důvodů byl preventivně přijat metodický dokument – Pohotovostní plán pro řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného (Věstník MŽP, srpen 2023, částka 7, dále též Pohotovostní plán), který vychází z postupů uplatňovaných v zahraničí a současně nastavuje procesy, včetně organizačních opatření (Pohotovostní štáb), které by zajistili nejšetrnější způsob řešení případných problematických jedinců vlčí populace. Při výskytu jedince či jedinců s problematickým chováním by tak mělo být postupováno v souladu s tímto opatřením obecné povahy a s Pohotovostním plánem tak, že nejprve dojde k ověření příčin problematického chování (monitoring těchto jedinců), dále může být provedeno telemetrické sledování, až teprve poté by měla nadcházet fáze averzivního podmiňování (nepříjemné podněty, spojené s přítomností člověka by mohly udržet problematické jedince dále od míst lidské aktivity) a v případě nutnosti, jako poslední možnost, odstřel problematického jedince. Výše uvedené činnosti jsou všechny v různé míře porušením zákazů stanovených v ust. § 50 odst. 2 ZOPK (od zákazu rušení po zákaz usmrcení). Opatření obecné povahy by mělo poskytnout rámec a pravidla, podle kterých se bude postupovat v případě výskytu problematických jedinců předemtného druhu. Současně by mělo zajistit koordinaci postupu jednotlivých zainteresovaných subjektů, které mají oprávnění, resp. povinnost řešit tuto problematiku (především na úseku ochrany přírody a myslivosti). V případě nutnosti vydávat individuální výjimky pro zjištěné jedince s problematickým chováním by nebylo prakticky možné, s ohledem na stanovené správní lhůty, v řádu dnů, resp. týdnů, reagovat na výskyt problematických jedinců a případná opatření, která by měla chránit veřejnou bezpečnost a zdraví obyvatel, resp. zamezit škodám na majetku, by potom mohla být neaktuální. Do řešení případných problematických situací mohou být zapojovány i další subjekty podle místní potřeby a okolností. Problematické by mohlo být také užití institutu krajní nouze. Takový postup by byl sice rychlým řešením, ale výsledkem by bylo posuzování chování již mrtvého jedince a tím by byla prakticky vyloučena možnost jiného, ve vztahu k jedinci vlka, mírnějšího řešení, resp. odborného posouzení chování takového jedince. Současně by se osoba, která by zásah prováděla mohla vystavit trestnímu stíhání. Opatření obecné povahy tak definuje postupy, přičemž se postupuje od nejmírnějších až po možnost odstřelu problematických jedinců. Opatření obecné povahy tak činí závaznými některé postupy Pohotovostního plánu, který, jako metodickou pomůcku vydal ústřední orgán ochrany přírody (MŽP). Pohotovostní štáb neprovádí správní rozhodování, ale po odborné stránce posuzuje, zda konkrétní jedinec vykazuje stanovené znaky chování, které ho umožňují považovat za „problematického“ jedince. Pohotovostní štáb je proto složen jak ze zástupců zainteresovaných orgánů státní správy, tak z dalších prizvaných subjektů s ohledem na místní podmínky (odborníci, popř. zástupci samosprávy). Opatřením obecné povahy je dán, pro posuzování jednotlivých konkrétních případů, rámec pro aplikaci postupu, který je jeho předmětem. Jednání Pohotovostního štábu, či další postup ve věci je možný pouze rámci podmínek tohoto opatření obecné povahy. Zajištění veřejného zájmu na ochraně přírody je mj. zajištěno tím, že předsedou Pohotovostního štábu je regionální ředitel AOPK ČR, jako odborné organizace v ochraně přírody. Členem Pohotovostního štábu je také vedoucí odboru životního prostředí krajského úřadu, tedy zástupce příslušného orgánu ochrany přírody podle ZOPK. Jednání Pohotovostního štábu tak bude pod přímou kontrolou zástupce příslušného orgánu ochrany přírody. Výstupem práce Pohotovostního štábu by tak měl být odborný výstup, který by byl podkladem pro případná další opatření. Opatření obecné povahy tak umožňuje operativní jednání při výskytu jedince vlka obecného s možným problematickým chováním za podmínek v něm stanovených.

Výjimku k usmrcení jedince vlka obecného podle § 56 ZOPK nelze udělit, protože nejsou naplněny podmínky – tj. existuje důvod vyjmenovaný v ust. § 56 odst. 2 ZOPK, neexistuje jiné uspokojivé řešení a navrhovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany.

Výjimka formou opatření obecné povahy je vydávána podle ust. § 56 odst. 2 písm. a), b), c) ZOPK a existují tak důvody pro její vydání, přičemž v případě výskytu problematického jedince vlka jsou naplněny především důvody ochrany bezpečnosti a zdraví osob (viz ust. § 56 odst. 2 písm. c) ZOPK). Pokud bude jedinec vlka zvyklý vyhledávat potravu u lidských obydlí, tak může představovat riziko pro zdraví obyvatel, toto chování může naučit další členy smečky. Podobný případ může nastat v případě zraněného či nemocného vlka, který není schopen si zajistit potravu ve volné přírodě a bude tak vyhledávat potravu v blízkosti lidských obydlí. Zájmem ochrany přírody je zachovat životaschopnou populaci vlků v České republice a z tohoto důvodu byl přijat na úrovni ústředního orgánu státní správy (MŽP) dokument (Program péče o vlka obecného v ČR), který má za cíl nastavit taková opatření v krajině, která by umožnila existenci životaschopné populace vlka obecného tak, aby byly minimalizovány případné střety, vyplývající ze soužití vlka a člověka. Podle Pohotovostního plánu (Příloha č. 1) je za problematické chování považováno mj. opakované překonávání opatření (provedených v souladu s odbornými doporučeními) k zabezpečení hospodářských zvířat a tím může dojít k naplnění důvodu podle ust. § 56 odst. 2 písm. b) ZOPK. Současně včasný zásah proti jedinci s problematickým chováním může naplnit důvod podle ust. § 56 odst. 2 písm. a) ZOPK, neboť může zamezit učení se problematickému chování u dalších členů smečky. Monitoring, který je součástí tohoto opatření obecné povahy umožní identifikaci konkrétního jedince s problematickým chováním a umožní tak případné provedení přiměřených opatření. Vydávaná výjimka je jednak v zájmu ochrany přírody (ochrana ostatních jedinců smečky), ale především je jednoznačným veřejným zájmem, převažujícím nad zájmem ochrany přírody, ochrana zdraví a zajištění bezpečnosti osob. Uplatnění postupu podle tohoto opatření obecné povahy je možné pouze v případech problematického chování jedinců vlka obecného a lze tedy předpokládat, že se bude jednat o jednotlivé případy.

Hnutí Duha Šelmy, Dolní náměstí 38, 779 00 Olomouc, IČO: 44936354

Hnutí Duha Šelmy se dlouhodobě věnuje předmětné problematice velkých šelem (výzkum, monitoring atp.) a spolupracuje mj. s AOPK, je současně spolkem, který má u krajského úřadu podanou žádost o informování podle ZOPK. Proto by měl být zástupce tohoto spolku členem Pohotovostního štábu, podobně jako jsou členem štábu zástupci veterinární správy, Policie ČR, chovatelů nebo ČMMJ, kterým právo na informace podle ZOPK nesvědčí.

Krajský úřad na Pohotovostní štáb nepřenáší (ani nemůže přenést) rozhodovací pravomoc podle ZOPK. Jeho role spočívá ve vyhodnocení stanovených podmínek. Jeho členy jsou zástupci orgánů státní moci, které jsou zodpovědné na základě jiných právních předpisů (Policie ČR – bezpečnost obyvatel, veterinární správa – zacházení se zvířaty atp.), resp. zástupci dalších dotčených subjektů podle místních podmínek. Ke konzultaci mohou být přizváni též zástupci nevládních neziskových organizací. Účelem je tedy především koordinace postupu podle jednotlivých právních předpisů, kterých se může problematika výskytu problematických jedinců vlka týkat. Role Pohotovostního štábu lze přirovnat k práci ekodozoru na stavbách, když na základě udělené výjimky a za stanovených podmínek je určena osoba, vykonávající odborný dohled, resp. provádějící opatření podle podmínek, stanovených orgánem ochrany přírody v rozhodnutí.

Hlas zvířat, z.s., Sadová 746, 473 01 Nový Bor, IČO: 07099363, zastoupen Mgr. Robertem Plickou, advokátem ČAK 14849, vykonávajícím advokacii ve společnosti PLICKA & PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o., Národní 58/32, Nové Město, 110 00 Praha 1, IČO: 07524242 a **PLICKA & PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o., Národní 58/32, Nové Město, 110 00 Praha 1, IČO: 07524242**

Řízení o Návrhu OOP bylo zahájeno v rozporu s ust. § 56 odst. 1 a odst. 4 ZOPK.

Navrženým opatřením obecné povahy je povolována určitá činnost neurčitému okruhu osob. ZOPK nestanoví, že by mělo být postupováno výhradně na základě žádosti a v tomto případě je tedy možné postupovat na základě žádosti i z moci úřední. Pokud ust. § 56 odst. 4 ZOPK odkazuje na podmínky uvedené v ust. § 56 odst. 1 ZOPK, potom jsou tyto podmínky uvedené ve druhé větě ust. § 56 odst. 1 ZOPK. Proces vydávání opatření obecné povahy nemá účastníky. Obecně může být projednávání opatření obecné povahy iniciováno podnětem, dostačující ovšem mohou být i vlastní zjištění správního orgánu.

Návrh OOP neobsahuje zákonné náležitosti v souladu s ust. § 56 odst. 7 ZOPK a ust. § 5b odst. 3 písm. a) ZOPK – stanovení množství živočichů.

Opatření obecné povahy je navrženo tak, aby na základě odborných dat, doplněných o detailní poznatky pro každou individuálně řešenou situaci, umožnilo řešení problematické situace co nejmírnějšími prostředky. Pro naplnění zákonné podmínky neexistence jiného uspokojivého řešení dle § 56 odst. 1 ZOPK nezbytné postupovat od nejmírnějších opatření až po případné odstranění jedince (viz podmínka č. 2 tohoto opatření obecné povahy).

Z výroku i odůvodnění je tedy zřejmé, že se jedná o druh vlk obecný a že jde o jedince, nikoli desítky či stovky jedinců. Množství živočichů však není možné, vzhledem k nepredikovatelnosti počtu potenciálních problematických jedinců, resp. ani situací, které bude potřebné v tomto kontextu řešit, předem jednoznačně určit. V tomto opatření obecné povahy lze teoreticky uvést limit, nicméně tento nelze nijak argumentačně podpořit, problematické jednání konkrétních jedinců nelze z jeho podstaty předpokládat či jinak predikovat. Aktuálně se v ČR vyskytuje přibližně 150 jedinců vlka obecného, dosud není znám žádný případ problematického chování, která by byl klasifikován od stupně II. Pohotovostního plánu výše, přesto tuto situaci nelze vyloučit např. v důsledku zranění, handicapu jedince, návyku na organické odpady v okolí sídel atd. AOPK ČR prověřuje veškerá podezření na nestandardní chování jedinců vlků (jednotky podnětů ročně). Je velmi pravděpodobné, že se bude vždy jednat o jednotky jedinců, a to i přes stále narůstající populaci vlků v ČR.

Cílem přístupu zakotveného Programem péče je ochrana druhu podle národní i evropské legislativy a současně řízení konfliktu spojeného s návratem této šelmy do české přírody. AOPK ČR koncentruje všechna dostupná data z monitoringu druhu (vč. genetického monitoringu), šetření škod (na kterých se přímo v terénu podílí), ale také z výzkumu či zahraničních zkušeností. Tyto pak promítá do nastavení vhodných preventivních opatření jak metodicky (Standard péče o přírodu a krajinu 02 006 Ochrana hospodářských zvířat před útoky velkých šelem), ale do financování (OPŽP), případně metodické pomoci farmářům, např. jako doporučení při šetření konkrétních vzniklých škod. Zároveň zajišťuje objektivní informovanost všech relevantních subjektů, ale také veřejnosti skrze webovou stránku www.narativlku.cz, kde transparentně zveřejňuje data o stavu druhu i jím působených škodách. Mimo to, poskytuje odbornou pomoc ostatním orgánům ochrany přírody v rámci probíhajících řízení souvisejících s ochranou druhu (odborná stanoviska), ale je také znaleckým pracovištěm. V rámci ČR proto neexistuje subjekt státní správy s větším odborným zázemím a dlouhodobou zkušeností s ochranou druhu, který by mohl v zájmu druhu situaci koordinovat a odborně směřovat. Z výše uvedeného vyplývá, jsou východiskem a podkladem pro rozhodování dostatečná odborná a vědecká data.

Návrh OOP neobsahuje zákonné náležitosti v souladu s ust. § 56 odst. 7 ZOPK a ust. § 5b odst. 3 písm. b) ZOPK – nedostatečná specifikace metod a prostředků.

Specifikace prostředků, způsobu nebo metody povolené pro odchyt nebo zabíjení je dostatečná. V případě odchytu je v podmínce č. 7 specifikován konkrétní typ pasti a v podmínce č. 8 upřesněn čas, do kdy je nutné k zvířeti z pasti přijet. Pro použití zbraně stanovuje potřebné limity a náležitosti zákon o myslivosti a související předpisy, ustanovení zákona jsou pro tento druh zvěře závazná, stejně tak jako je stanoveno, jakou zbraní lze tento lov podle zákona o myslivosti realizovat. Podmínkou realizace je vydání rozhodnutí dle § 39 a 41 zákona o myslivosti. Myslivecký způsob usmrcení může aplikovat pouze ten, který naplňuje všechny podmínky stanovené zákonem o myslivosti (např. je držitelem zbrojního průkazu, má povolenku k lovu od mysliveckého sdružení, které je uživatelem dané honitby atd.). Obdobně je veterinárními předpisy vázán i ten, kdo je odborně způsobilou osobou k injekční aplikaci veterinárního preparátu. Domníváme se proto, že detailnější specifikace metod, i s ohledem na délku platnosti OOP a jasné omezení možných realizátorů a použitých metod, není účelné ani smysluplné.

Jak již bylo uvedeno výše, opatření obecné povahy je navrženo tak, umožnilo řešení problematické situace co nejmírnějšími zásahy ovlivňujícími co nejmenší množství jedinců vlka obecného. Vzhledem k předpokládané různorodosti řešených situací není možné předem definovat jaká opatření se mají pro jaké situace aplikovat, ani v jakém pořadí a kolikrát, nicméně rámeček těmto opatřením dává tabulka č. 1 Pohotovostního plánu.

Návrh OOP neobsahuje specifikaci časových a místních okolností, za nichž lze postupovat v souladu s povolenou výjimkou. Návrh OOP tedy neobsahuje zákonné náležitosti stanovené v souladu s ustanovením § 56 odst. 7 ZOPK a ustanovením § 5b odst. 3 písm. c) ZOPK;

U dálkově migrujících volně žijících živočichů, včetně vlka obecného, nelze stanovit předem ani místo ani čas aplikace potřebných opatření. Rámcový územní rozsah je dán místní příslušností orgánu ochrany přírody a časové okolnosti dobou platnosti OOP. Problematické chování nelze z jeho podstaty predikovat. Vyloučení některých lokalit např. míst odpočinku vlků není pro aplikaci opatření účelné, resp. naopak cílem je aplikovat vhodná (nejmírnější) opatření efektivně právě v místech, kde se zvířata opakovaně a nejpravděpodobněji nacházejí. Aplikované metody (telemetrie, systematické plašení u stád hospodářských zvířat, případně jednorázový odchyt či odstřel jedince) nemají vliv na jiné předměty ochrany ZCHÚ, tedy není smysluplné ani vyjmutí těchto lokalit z OOP.

Návrh OOP neobsahuje specifikaci způsobů kontrol, které bude orgán ochrany přírody provádět. Návrh OOP tedy neobsahuje zákonné náležitosti stanovené v souladu s ustanovením § 56 odst. 7 ZOPK a ustanovením § 5b odst. 3 písm. d) ZOPK;

Způsob kontroly spočívá jednak v roli Pohotovostního štábu se zastoupením všech kompetentních státních orgánů, který ve svém písemném zápise definuje řadu detailů, které omezují realizaci opatření na konkrétní osoby, např. pro transport kadáveru, nebo konkrétní územní podmínky. Kontrola je také zajištěna přímou účastí orgánu ochrany přírody v Pohotovostním štábu v roli předsedy. Orgán ochrany přírody má přímou kontrolu nad vykonávanými opatřeními. Zároveň jsou navíc v podmínce č. 10 nastaveny mechanismy bezodkladného hlášení úspěšné realizace odchyty nebo usmrcení včetně dokumentace.

Návrh OOP v rozporu s ustanovením § 56 odst. 1 ZOPK nehodnotí převahu veřejného zájmu nad zájmem na ochranu přírody podle jednotlivostí daného konkrétního případu a v rozporu se zákonem přenáší pravomoc hodnotit převahu veřejného zájmu nad zájmem na ochranu přírody mimo správní řízení;

Pokud by byla problematická situace řešena individuálním řízením o povolení výjimky (nikoliv opatřením obecné povahy předem) pro konkrétního jedince za podmínek daných Pohotovostním plánem nebylo by s ohledem na správní lhůty podle správního řádu realistické reagovat adekvátně na jednotlivé situace. S ohledem na návrhovitost individuálních řízení o povolení výjimky dle § 56 odst. 1 ZOPK je současně předpoklad, že by docházelo k řadě nejasností, případně řešení až ve vyhocených případech, v situacích, kdy již dojde k rozvoji problematického chování a nebyl by již prostor pro uplatnění mírnějších možností řešení. Také nelze opominout časové hledisko procesu vydání jednotlivých pravomocných rozhodnutí. Je potřebné rovněž zohlednit, že pro jednotlivé postupy nezbytné při řešení situace jsou relevantní jiné subjekty, jež budou zapojeny do jejich provádění - např. pro zajištění telemetrie a zpracování jejich výsledků konkrétní odborný výzkumný tým, ale pro odstranění jedince pak v souladu se zákonem o myslivosti konkrétní uživatel honitby, resp. uživatelé honiteb v oblasti, kde se bude jedinec vyskytovat, do opatření k odstrašení jedinců v obci může být zapojena i Policie ČR atp. Proto i z těchto důvodů je nezbytné uplatnění formou opatření obecné povahy, která umožní operativní zapojení různých (předem blíže neurčených) subjektů, stanoví pravidla postupu a tím i uvedené volby řešení od nejmírnějšího po ta krajní.

V kritických situacích lze navíc předpokládat, že by bylo odkazováno (byť třeba subjektivně) na využití institutu krajní nouze, přičemž uplatnění tohoto institutu v širší míře není vhodné a žádoucí, mj. právě s ohledem na absenci předem stanovených pravidel, zajištění odborného vyhodnocení situace apod. Důsledek zásahu vůči jedincům s odkazem, že byl využit institut krajní nouze nelze již, např. na základě špatně vyhodnocené a nijak právně neregulované situace, ex post zhojit (jedinec je již mrtvý) - nehledě na potenciálně hrozící trestně právní odpovědnost osoby, která by situaci špatně vyhodnotila a vlka zranila či usmrtila. Optikou a účelem právní regulace prostřednictvím opatření obecné povahy je tedy naopak omezení případů, kdy by byl (byť subjektivně, jak bylo uvedeno) uplatňován institut krajní nouze, zajištění ochrany jedince a určení postupu pro vyhodnocení situace a volbu adekvátních opatření. Nastaveny jsou podmínky sledování jedinců, jejich systematického plašení, odchyty či odstřelu i požadavky zpětné kontroly, a to s ohledem na princip proporcionality (přiměřenost řešení) a v rámci toho je zakotvena i role Pohotovostního štábu směřující k zajištění maximálního důrazu na ochranu jedinců i druhu (tj. zájmu chráněného zákonem), odbornosti stanoveného postupu a jeho koordinaci.

Pohotovostní štáb má plnit právě uvedené role. Pohotovostní štáb neprovádí správní rozhodování, ale posuzuje po věcné, odborné stránce konkrétní podmínky a příčiny a navrhuje řešení v souladu s orgány ochrany přírody již vydanými správními akty (opatřeními obecné povahy a návazných rozhodnutí dle zákona o myslivosti). Štáb je proto složen jak ze zástupců příslušných, dotčených orgánů státní správy, tak současně k jeho jednáním budou přizvány subjekty důležité pro zajištění odbornosti prováděných opatření a jejich koordinace adekvátně pro danou situaci v konkrétním regionu či lokalitě. Orgán ochrany přírody na Pohotovostní štáb nepřenáší (a ani nemůže) žádné své správní kompetence, ale v rámci podmínek opatření obecné povahy zakotvuje jeho postavení při věcném vyhodnocení aplikaci konkrétních zásahů v rámci postupu dle opatření a za jím stanovených podmínek. Právě z důvodu zajištění maximálního důrazu na ochranu jedinců i druhu a odbornosti ve vztahu k řešenému druhu bude Pohotovostní štáb řízen zástupcem Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, jako odborné organizace resortu životního prostředí. Odbornost AOPK ČR ve vztahu k druhu je popsána výše. Pohotovostní štáb se zapojením zástupců orgánů/ů ochrany přírody, státní správy myslivosti, ochrany zvířat a veterinárních orgánů i Policie ČR, tedy orgánů, jejichž součinnost a případně odborná expertiza může být v jednotlivých situacích klíčová a nezbytná, je konsorciem odborníků a zástupců příslušných orgánů i zainteresované veřejnosti a jeho úkolem je na základě vyhodnocení chování konkrétního jedince či jedinců (které dle Pohotovostního plánu a tohoto opatření obecné povahy zajišťuje AOPK ČR) najít adekvátní řešení situace v daném místě a čase.

Výstupem jednání Pohotovostního štábu je záznam, který poslouží jako odborný podklad pro konkrétní postup, i pro zpětnou kontrolní, monitorovací činnost orgánu ochrany přírody. Eliminace jedince je řešením ultima ratio, což je v Pohotovostním plánu dostatečně popsáno a upraveno podmínkami tohoto opatření obecné povahy.

Na právní regulaci řešené problematiky formou opatření obecné povahy orgán ochrany přírody pohlíží optikou stanovení racionálního postupu, kterým mimo jiné předchází případnému zneužívání institutu krajní nouze a stanovuje a reguluje podmínky postupu jakéhokoliv škodlivého zásahu do přirozeného vývoje jedince vlka obecného, jehož chování bude identifikováno jako problematické tak, aby vyhověl zákonným limitům a současně byl operativně na řešení problematiky připraven, aby nebylo nutné přistupovat na jednu stranu k administrativně potenciálně zdoluhavým a komplikovaným řešením, nebo na druhé straně k postupům unáhleným a dostatečně nepromyšleným.

Nebyl naplněn žádný ze zákonných důvodů pro povolení výjimky v souladu s ustanovením § 56 odst. 1 věta druhá a odst. 2 ZOPK.

V opatření obecné povahy je identifikován veřejný zájem, kterým je odůvodněno vydání OOP, ten spočívá podle typu řešené situace v ochraně cílového druhu OOP (před přenosem nežádoucích návyků apod.) nebo bezpečností a ochranou osob (při silné habituaci zvířete na člověka). V odůvodnění je uvedeno: „*Povolení výjimky je tak s ohledem na uvedené také v zájmu ochrany přírody ve smyslu § 56 odst. 1 zákona a zejména z uceleného celospolečenského pohledu je zajištění bezpečnosti a zdraví osob současně jednoznačně jiným převažujícím veřejným zájmem nad zájmem ochrany přírody ve smyslu tohoto ustanovení (a to i vzhledem ke skutečnosti, že přítomnost jedince s problematickým chováním, zejména pokud jde o chování v nejvyšších stupních závažnosti, není žádoucí ani z hlediska ochrany ostatních jedinců a druhu jako celku a intenzita zájmu ochrany daného jedince je tím tedy razantně snížena).*“

Rozsah povoloovaných zásahů je omezen výčtem konkrétních zákonných zákazů dle ust. § 50 ZOPK, k nimž se vztahuje, detailními podmínkami OOP, odborným posouzením situace v prvních krocích procesu, rolí Pohotovostního štábu složeného z kompletních státních orgánů, ale i výše podmíněným postupem od nejmírnějších opatření k zásadnějším. Počty jedinců byly komentovány výše.

Pohotovostní plán řeší zejména situace, kdy bude nezbytné reagovat na opakovaná hlášení nestandardního chování vlka, zjištěné problematické chování jednotlivých jedinců a kritické situace, kdy bude nutná bezodkladná reakce. V takové situaci (při potřebě urychleného jednání z důvodu ohrožení zdraví osob) se uplatní režim tzv. krajní nouze dle zákona o přestupcích a trestního zákoníku. V ostatních případech se po vyhodnocení situace předpokládá postup v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny (povolení výjimky) a zákonem o myslivosti - tedy odstranění (lov) problematických jedinců nebo jiné řešení adekvátní situaci a podmínkám stanoveným právními předpisy. Jak bylo uvedeno výše, záměrem vydání OOP je také předcházení případnému zneužívání institutu krajní nouze. Jak bylo uvedeno výše, zejména ohledem na časové hledisko správního řízení o individuální výjimce, nelze problematickou situaci začít administrativně řešit až v době vzniku problému.

V souvislosti s obnovou populace vlka obecného na našem území nelze vyloučit situace, kdy bude docházet k problematickému chování jednotlivých jedinců vlka, a to včetně případů kritického chování, na něž bude nutné zejména s ohledem na ochranu veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti, ale i v zájmu ochrany volně žijících živočichů (ostatní části vlčí populace) nebo prevence závažných škod reagovat dostatečně rychle a operativně. Z toho důvodu vypracovalo MZP ve spolupráci s MZe, jako metodický dokument, Pohotovostní plán pro řešení situací při výskytu problematických jedinců vlka obecného (Věstník MZP, srpen 2023, částka 7), který stanovuje postup vyhodnocování problematického chování, jeho klasifikaci (která vychází z postupů uplatňovaných i např. v Německu a ostatních zemích EU na základě doporučení LCIE - Large Carnivores Initiative for Europe) a především způsob administrativně-správního i praktického, organizačního řešení těchto situací (včetně vytvoření tzv. Pohotovostního štábu, jehož účelem koordinace dotčených orgánů, zajištění odborného přístupu k vyhodnocení situace a stanovení vhodných opatření dle Pohotovostního plánu, která zaručí, že bude využito to nejšetrnější možné řešení nastalé situace).

V případě výskytu jedince či jedinců s potvrzeným problematickým, resp. kritickým chováním bude nezbytná zmíněná dostatečně rychlá reakce, přičemž dle okolností by mělo být v souladu s Pohotovostním plánem (a dle podmínek tohoto opatření obecné povahy) zajištěno nejprve ověření příčin chování (neinvasivní monitoring a sledování jedinců), zahájeno telemetrické sledování, případně odrazení jedinců s využitím averzivního podmiňování a až jako poslední možnost usmrcení jedince. Nicméně již samotné neinvasivní sledování jedinců (které může intenzivním cíleným pohybem odborníků v okolí vlků znamenat rušení jedinců zvláště chráněných druhů) a především telemetrické sledování (spojené s odchytom a dočasným uspaním jedince), stejně jako zajištění averzivního podmiňování (systematická aplikace nepříjemných až bolestivých podnětů, které si má zvíře

spojit s přítomností člověka) představují zásahy do podmínek ochrany jedinců vlka stanovených § 50 odst. 2 ZOPK. Proto je ke všem těmto krokům v rámci řešení akutní situace při výskytu jedince vlka s problematickým chováním nezbytné povolení výjimky dle § 56 ZOPK, zároveň však vzhledem k nepredikovatelnosti vzniku takové situace a potřebě rychlého, operativního postupu (v řádu hodin či jednotek dní) je adekvátním řešením stanovení konkrétních, pro všechny subjekty realizující vhodná opatření závazných, „pravidel“ v rámci opatření obecné povahy. Účelem těchto pravidel je ochrana všech jedinců vlka v souladu se zákonem a využití takového postupu, který bude řešit problematickou situaci nejšetrnějším způsobem (od sledování až po krajní řešení odstraněním jedince z populace). Pro případné přistoupení k odstranění jedince z populace je nutné Pohotovostním štábem konstatovat, že neexistuje jiné uspokojivé řešení, resp. bylo vyzkoušeno, nebo jeho realizace již není v dané situaci vhodná či možná.

Pokud by byla problematická situace řešena individuálním řízením o povolení výjimky (nikoliv opatřením obecné povahy předem) pro konkrétního jedince za podmínek daných Pohotovostním plánem nebylo by s ohledem na správnou lhůtu podle správního řádu realistické reagovat adekvátně na jednotlivé situace. S ohledem na návrhovitost individuálních řízení o povolení výjimky dle § 56 odst. 1 ZOPK je současně předpoklad, že by docházelo k řadě nejasností, případně řešení až ve vyhocených případech, v situacích, kdy již dojde k rozvoji problematického chování a nebyl by již prostor pro uplatnění mírnějších možností řešení. Také nelze opominout časové hledisko procesu vydání jednotlivých pravomocných rozhodnutí. Je potřebné rovněž zohlednit, že pro jednotlivé postupy nezbytné při řešení situace jsou relevantní jiné subjekty, jež budou zapojeny do jejich provádění - např. pro zajištění telemetrie a zpracování jejích výsledků konkrétní odborný výzkumný tým, ale pro odstranění jedince pak v souladu se zákonem o myslivosti konkrétní uživatel honitby, resp. uživatelé honiteb v oblasti, kde se bude jedinec vyskytovat, do opatření k odstrašení jedinců v obci může být zapojena i Policie ČR atp. Proto i z těchto důvodů je nezbytné uplatnění formou opatření obecné povahy, která umožní operativní zapojení různých (předem blíže neurčených) subjektů, stanoví pravidla postupu a tím i uvedené volby řešení od nejmírnějšího po ta krajní.

Vyplývá z podstaty preventivní povahy OOP tak, aby bylo umožněno flexibilně reagovat na odborně posouzené a na detailních datech potvrzením problematického chování konkrétních jedinců vlka obecného. Tabulka chování v pohotovostním plánu pak jasně definuje, že jednorázové překonání nedostatečných preventivních opatření nelze považovat za problematické chování, protože lze vyřešit lepší technickou ochranou stáda a není nezbytné jej řešit jakýmkoliv zásahem do přirozeného vývoje vlka obecného. Toto chování hodnotí tabulka č. 1 Pohotovostního plánu jako přirozené chování / chování nežádoucí vzhledem k ochraně hospodářských zvířat, nikoliv jako problematické chování, které je předmětem tohoto OOP.

Calla-Sdružení za záchranu prostředí z.s., Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice, IČO: 62536761

Připomínka zpochybňuje především složení a roli Pohotovostního štábu podle textu návrhu opatření obecné povahy (přenos rozhodovacích pravomocí orgánu ochrany přírody na Pohotovostní štáb).

Krajský úřad na Pohotovostní štáb nepřenáší (ani nemůže přenést) rozhodovací pravomoc podle ZOPK. Jeho role spočívá ve vyhodnocení stanovených podmínek pro označení jedince, vykazujícího znaky problematického chování podle Pohotovostního plánu. Jeho členy jsou zástupci orgánů státní moci, které jsou zodpovědné na základě jiných právních předpisů (Policie ČR – bezpečnost obyvatel, veterinární správa – zacházení se zvířaty atp.), resp. zástupci dalších dotčených subjektů podle místních podmínek. Ke konzultaci mohou být přizváni též zástupci nevládních neziskových organizací. Účelem je tedy především koordinace postupu podle jednotlivých právních předpisů, kterých se může problematika výskytu problematických jedinců vlka týkat. Role Pohotovostního štábu lze přirovnat k práci ekodozoru na stavbách, když na základě udělené výjimky a za stanovených podmínek je určena osoba, vykonávající odborný dohled, resp. provádějící opatření podle podmínek, stanovených orgánem ochrany přírody v rozhodnutí. Práce Pohotovostního štábu bude probíhat pod kontrolou příslušného orgánu ochrany přírody, neboť členem štábu by měl být vedoucí odboru životního prostředí krajského úřadu a dalším orgánem ochrany přírody (v roli odborného garanta) bude ředitel regionální pobočky AOPK, jako předseda tohoto štábu, řídící jeho práci.

Ing. Zdeněk Klimeš
vedoucí odboru

Vyvěšeno dne.....

Sejmuto dne.....

Razítko, podpis orgánu, který potvrzuje vyvěšení a sejmnutí opatření obecné povahy na úřední desce.

Spolky, které uplatnily připomínky:

- 1) Zoologická zahrada Tábor, a.s., Dukelských hrdinů 747/19, 170 00 Praha 7 (DS)
- 2) Calla - Sdružení pro záchranu prostředí, Fr. Šrámka 35, 370 04 České Budějovice (DS)
- 3) Hlas zvířat, z.s., Sadová 746, 473 01 Nový Bor, IČO: 07099363, zastoupen Mgr. Robertem Plickou, advokátem ČAK 14849, vykonávajícím advokacii ve společnosti PLICKA & PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o., Národní 58/32, Nové Město, 110 00 Praha 1 (DS)
- 4) Hnutí Duha Šelmy, pobočný spolek, Dolní náměstí 27/38, 779 00 Olomouc (DS)

Na vědomí:

- 1) Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Jižní Čechy, Náměstí Přemysla Otakara II 34, 37001 České Budějovice (DS)
- 2) Ministerstvo životního prostředí, Sekce ochrany přírody a krajiny, Vršovická 1442/65, 100 10 Praha (DS)
- 3) Ministerstvo zemědělství, Sekce lesního hospodářství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha (DS)

Obce a kraj (veřejná vyhláška):

Žádáme podle ust. § 172 odst. 1 zákona č.500/2004 sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů o vyvěšení na úřední desce obce nejméně po dobu 15 dní, vyznačení data vyvěšení a sejmnutí, vrácení zpět a současně o zveřejnění způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Dále obdrží se žádostí o zveřejnění způsobem umožňujícím dálkový přístup (nejméně 15 dní)

Jihočeský kraj, U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice, prostřednictvím: Krajský úřad Jihočeského kraje, odbor kancelář ředitele, U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice